

KOLM PILKU SAAREMAA OOPERIPÄEVADELE 2015

TIIU LEVALD

Pealkiri „Värvide sümfoonia“ kutsus vaatama eesti klassikalist maalikunsti Enn Kunila kollektsioonist Kuressaare linnuse keldrikorruse näitusesaalis. Konrad Mäe ja Ants Laikmaa maalid kahest saarest, Caprist ja Saaremaast, nägemused veepiirist, Johannes Greenbergi, Eerik Haameri ja Johannes Võerahansu inimkarakterite tabamine neile omastes värvivalikutest. Kõik see lisas erilise varjundi Saaremaa selle aasta ooperipäevadele, kus põhiküla-liseks oli päris uus teater Itaaliast, vist vaid teist aastat tegutsev Teatro di Milano kolme suure itaallase, Verdi, Puccini ja Rossini ooperitega.

Õnneks on Saaremaa looduses säilinud veel rohkelt seda, mis oli nii inspireeriv kunstnikele sada aastat tagasi. Lisaks merehingusele on saare sise-maal vist ainsana Eestis rukkipoollud mooni leekpunaste ja rukkilille sinavate laikudega ning Kaali järve ahtaks kuivanud veesilmal helklevad valged vesiroosid. Need loodusimed toidavad meie inspiratsiooni sõltumata kõigest, mis meid täna maailmas ähvardab.

Olen käinud Saaremaa ooperipäevadel alates 2008. aastast. Seekord sain kaasa elada kolmele väga eripalgelisele ettevõtmisele: näha kaheteistkümneaastase **Wolfgang Amadeus Mozarti** *Singspiel*'i „**Bastien ja Bastienne**“ ettekannet temast ehk vaid kuus aastat vanemate Tallinna muusikakeskkooli lõpetajate poolt; kuulata **Arsise käsikel-**

lade ansambli omanäoliste seadetega ooperimuusikat (solistid **Rauno Elp** ja **Oliver Kuusik**) ning Euroopa ooperi- ja kammermuusika lavadel aastakümneid väga menukas olnud soprani **Soile Isokoski** (Soome) *Lied*'ikontserti „Armastan laulda“, partneriks pianist **Ilkka Paananen**. Lavastust „Bastien ja Bastienne“ etendati hubases Kuressaare teatris, kaks järgmist üritust toimusid Kuressaare Laurentsiuse kirikus.

Muusikakeskkooli 51. lennu ooperiprojekt, W. A. Mozarti *Singspiel* „Bastien ja Bastienne“. Dirigent: **Henri Christofer Aavik**. Kunstnik ja lavastaja: **Anna Maria Kaarma**. Kontsertmeister/pianist: **Laura Veisveer**. Valgustus ja heli: **Karl-Erik Laas**. Grimeerija ja projektijuht: **Joanna-Stina Talivere**. Osades: Bastienne – **Liisi Promet**, Bastien – **Heldur Harry Põlda**, Colas – **Hains Tooming**, linnadaam – **Mariete Männi**, tulekeerutaja – **Tiina Ester**. Tallinna muusikakeskkooli 51. lennu ooperiorkester, klavessiinil **Reinut Tepp**.

Esietendused Tallinna muusikakeskkooli saalis 24.–25. X 2014, kolmas etendus 20. VII 2015 Kuressaare Linnateatris.

Etenduselt tulles tabasin end mõttelt, kui kõrge on meie muusikakeskkooli kasvandike muusikaline ja esteetiline tase – orkester paari lisajõuga koosnes peaaegu ühe klassi abiturientidest! Hoidkem õpetamise taset selles koo-

Wolfgang Amadeus Mozarti *Singspiel* „Bastien ja Bastienne“, Tallinna muusikakeskkooli 51. lennu ooperiproduksioon (2014) Kuressaare Linnateatri laval augustis 2015. Ees vasakult: Colas – Hains Tooming, Bastien – Heldur Harry Põlda, Bastienne – Liisi Promet ja dirigent Henri Christofer Aavik, tagaplaanil Linnadaam – Marite Mäni.

Laine Randjärve foto

lis, mille lõpetajad saavad järjest sisse maailma prestiižsetesse kõrgkoolidesse. Koostöö maineka klavessinisti **Reinut Tepiga** oli algajatele muusikutele suur privileeg – nii täpsed rõhuasetused fraasides ja elegantsed arpedžeerimised kujundasid kogu loole maitseka vundamenti, noorte muusikute ind ja siirus andsid lavastusele erilise fluidumi. Dirigent **Henri Christofer Aavik** tabas noorukese Mozarti temposid ja fraaside kulgu väga tundlikult ning andis nii Bastienile (H. H. Põlda) kui Bastienne'ile (L. Promet) võimaluse tundevarjundeid voolavalt esile tuua, sama kehtis ka Colas' (H. Tooming) kohta. On selge, et kaheksateistkümnendaastased noorukid on alles laulja teekonna esimestel trepiastmetel. Sopran

Liisi Prometil tundub olevat tuleviku-ga hää. Tema lavaline vabadus ja siirus suhtlemisel partneriga on äärmiselt sümpaatne. Kuuldavasti on ta nüüd juba EMTAs Nadia Kuremi lauluklassi üliõpilane.

Harry Heldur Põlda on õnnelikult üle elanud oma „lapsstaari“ ea. Sära-va ja ilmselt lüüriliseks tenoriks kujuneva hääle areng tuleb põnev – on ta ju nüüd Londoni Guildhalli muusika ja draamakooli laulueriala üliõpilane. Mitmekülgse muusikuna on ta õppinud ka viiulit ja lõpetanud TMKK koorijuhtimise eriala, nüüd on võimalik suunata oma energia kõige olulisema, laulukunsti kõikide saladuste omandamisele. Ja muidugi on tema tulevase edu heaks eelduseks ka lavaline karis-

Arsise käsikellade ansambel.

Foto: www.concert.ee

ma, suurepärase temperament, mängulust ning mitte just vähe tähtis omandus lavaolekus – ilus sirge rüht.

Arsise käsikellade ansambel on **Aivar Mäe** juhtimisel tegutsenud juba kolmeteist aastat. Nagu ansambli juht saatesõnas kontserdile 21. juulil väitis, ei ole see aeg piisav, et seda instrumentaariumi täielikult tundma õppida, kuid kontsert kujunes meeleolukaks. Kavas olid seaded populaarsetest ooperinumbritest. Sellele kooslusele oli selline repertuaar nagu valatud – hiina rahvalaul „Jasmiiniõis“, kolm numbrit Bizet’ ooperist „Arleeslanna“ ja „Ball“ ta klaveripalade tsüklist „Lastemängud“ op. 22 ning Vittorio Monti „Tšardaš“ andsid tunnistust mängijate virtuoossusest. On selge, et mis tahes pilli valdamise saladused on kättesaadavad erilise tunnetusega mängijaile. Selgelt teistest eristudes tõusis ansambelis

efektselt esile kogu keha vibratsiooni rakendamisega **Lemme-Liis Elp**. Tundus, et tal on eriline võime panna õhku enda ümber kellukestega värelema nii, et paljud pikad fraasid omandasid lausa keelpillifraasiga sarnaneva kaare. **Rauno Elp** ja **Oliver Kuusik** aga andsid musitseerides parima, mida viimastel aegadel on õnnestunud kuulda. Elbi bariton kõlas soojalt, pingeta ja mahedalt Wolframi aarias Wagneri „Tannhäuserist“ ning Germont’i aarias Verdi „La traviatast“. Duetis Bizet’ „Pärilipüüdjatest“ ja Fauré „Krutsifiksist“ laskis Kuusik oma häälel kaunit voolata ning kontserdi lüürilisest poolest kujunes tipuks Brahmsi „Hällilaul“. Kuusiku *ppp*-s lauldud eestikeelse tekstiga salmikordus oli liigutavalt lihtne ning andis tunnistust, et laulja on lähenemas interpretatsiooni sügavamatele hoovustele.

Soile Isokoski *Lied'*ikontsert „Armas-tan laulda!” Maarja Magdaleena päeval 22. juulil, partneriks klaveril **Ilkka Paananen**; kavas Griegi, Wagneri, Kilpineni ja Bernsteini laulud.

Olen aastaid oodanud kohtumist selle imelise interpreediga just selliselt koostatud kavaga. On ta ju tunnustatud W. A. Mozarti ja R. Straussi ooperirepertuaari lauljana olnud vist kõigi juhtivate Euroopa ooperiteatrite laval

ja esinenud koos parimate dirigentidega solistina vokaalsümfoonilistes suurvormides ning *Lied'*ilaulja ja soome vokaalmuusika propageerijana. Kuresaare Laurentsiuse kiriku akustika oli tema häälele väga sobiv. Oskus häält lennutada, imeliselt kõrgusi formeerida – need kumisesid kusagil mõnusa ja kaunis pesas tema peas ja samas rezoneeris sellele kaasa kogu tema väike keha, luues kuulajale täiusliku kõlater-

Soile Isokoski.
Foto: intermusica.
co.uk

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Meediaanalüüsid

vikku. Sellise „pilli“-valdamisega saab interpret teha mida vaid!

Olles palju kuulnud ja ka tegelnud Sibeliuse, Toivo Kuula ja Merikanto laululoominguga, oli mul põnev kohutada seekord meile tundmatu Yrjö Henrik Kilpineni (1892–1959) loomingu. Kilpinen on loonud üle 800 (!) laulu soome, rootsi ja saksa luuletajate tekstidele. Tema stiil on minimalistlikult karge ning ta laulud „Suveöö“ ja „Õhtul“ on Soomes levinud lausa rahvalauluna.

Soile Isokoski esinemisstiil on väga lihtne ja siiras, sissepoole suunatud, kuid sealjuures tohutu empaatiaga kuulaja poole pöörduv.

Kava esimese poole Griegi lauludest kiirgas ehtsat norralikku kargust. Meil omal ajal küllalt sageli kuulnud „Rooside aeg“ kõlas tihti ülidramaatilistes värvides ja alumise registri helisid rõhutades. Soile Isokoski jutustas lihtsa loo, mille kurbus tungis temale omasest vaoshoitusest hoolimata luust ja lihast läbi!

Maailma suurte lauljate üliarmastatud Wagneri „Wesendonki laulud“ on läbinud sadu interpretatsioone. Ja uskumatu – taas kohtasin täiesti omanäolist lähenemist! Teatavasti on Wagner selle tsükli laule „Kasvuhooes“ ja „Unelmad“ nimetanud „eelmänguks“ „Tristani ja Isolde“ temaatikale, eriti ooperi finaali, „Isolde surmale“. On selge, et orkestriga laulmisel saab ühitada tempod Wagneri ihaldatuga, uskumatult suur oli aga siin laulja sisemine pingestatus, eriti mõjuvaks kujunes üleminek laulule „Äng“. Ei mingit tuulispasalikku tormlemist, nagu tihti on kuulda saanud, vaid sujuv üleminek lähtuvalt eelmisest meeolust. Kõik oli aus ja siiras. Pianisti taotlus oli ilmselgelt ühene – olla diskreetne kaaskõn-

dija, tundlik ja lugupidav, laulja häälemahuga arvestav.

Huvitav oli Sibeliuse laulude valik; vahest ainult „Neid tuli kallimaga kohutamast“ on meil olnud palju kuulnud. Üllatavalt uudsenäo mõjus kelmisena „Kevad möödub kiirelt“ op. 13, nr 4. Ning kirglik ja kirgas igatsus „Mu pärisosaks on igatsus“ op. 86, nr 2. Silmapaistev näide sellest, mida teeb aja kulgemine inimhingega ja kui võluv on muutumise värvide mäng! Omaette teema oleks selle laulu puhul laulja kõrgregistri ilu ja väärtus!

Kava lõpul kõlanud Leonard Bernsteini viis lastelaulu sopranile ja klaverile „Ma vihkan muusikat!“ helilooja tekstile on pühendatud autori korterinaabrile, kellele käisid närvidel helilooja proovid lauljatega. Lustlik ja vaimukas teos ja esitatud suure naudinguga. Vaimustuse kõrvale tekkis valulik kahjutunne, et selline laulja kavatseb oma lavaesinemised lõpetada. Ajaratas veereb kahjuks me kõigi jaoks vaid ühes suunas.

Saaremaa muusikaline tulevik on aga lootust andev. Tuleval aastal on kahel omamaisel mehel kavas tuua Saaremaa ooperipäevadel maailmaesiettekandele ooper, nimelt Rein Rannapil ooper „Nurjatu saar“ (Kivirähi libr.) ja Ülo Krigulil ooper „Luigeluulinn“ (Kristiina Ehini libr.). Külla oodatakse Wrocław'i ooperiteatrit Bizet' „Pärli-püüdjate“, Verdi „Othello“ ja Szymanowski „Kuningas Rogeriga“.

Oleks vaid ilusat ilma!